

SYSTEM MONITOROWANIA DROGOWEGO PRZEWOZU TOWARÓW

Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów ma na celu wdrożenie kolejnego narzędzia uszczelniającego system podatkowy.

W ramach projektowanych rozwiązań przewidziano prowadzenie rejestru, do którego obowiązek zgłoszenia nałożono na trzy rodzaje podmiotów: podmiot wysyłający, podmiot odbierający i przewoźnik.

W ustawie **podmiot wysyłający** zdefiniowano jako osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, prowadzącą działalność gospodarczą, dokonującą:

- 1) dostawy towarów w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług:
 - ostatniej przed rozpoczęciem przewozu towarów – w przypadku gdy jest dostawcą towaru, a po wydaniu towaru jest on przewożony na rzecz podmiotu odbierającego,
 - uprawnioną do rozporządzania towarami jak właściciel w momencie rozpoczęcia przewozu – w przypadku gdy dostarcza towary na rzecz podmiotu odbierającego w celu dokonania dostawy towarów po zakończeniu przewozu towarów,
- 2) wewnątrzspółnotowej dostawy towarów w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt 1),
- 3) eksportu towarów w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt 1).

Drugi z podmiotów obowiązanych nazwany został **podmiotem odbierającym**, rozumianym jako osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, prowadzącą działalność gospodarczą, dokonującą wewnątrzspółnotowego nabycia towarów, importu towarów lub nabycia towarów w przypadku dostawy towarów w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

Trzeci ze zobowiązanych to **przewoźnik**, rozumiany jako osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą, wykonująca przewóz towarów.

Na każdy z tych podmiotów nałożono określonego rodzaju obowiązki. Na mocy art. 5 ust. 1 ustawy, w przypadku przewozu towaru rozpoczynającego się na terytorium kraju (dostawa wewnątrzspółnotowa towarów, eksport) podmiot wysyłający jest obowiązany, przed rozpoczęciem przewozu towaru:

- a) przesłać do rejestru zgłoszenie;
- b) uzyskać numer referencyjny dla tego zgłoszenia, i
- c) przekazać ten numer przewoźnikowi.

W przypadku zaś dostawy towarów w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług (np. sprzedaż krajowa), podmiot wysyłający jest obowiązany również przekazać numer referencyjny podmiotowi odbierającemu.

W przypadku dostawy towarów zgłoszenie dokonywane przez podmiot wysyłający winno zawierać następujące dane:

- 1) planowaną datę rozpoczęcia przewozu;
- 2) dane podmiotu wysyłającego obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego podmiot ten jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 3) dane podmiotu odbierającego obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej podmiotu odbierającego albo numer, za pomocą którego podmiot odbierający jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 4) dane adresowe miejsca załadunku towaru;
- 5) dane dotyczące towaru będącego przedmiotem przewozu, w szczególności rodzaj towaru, pozycję CN lub podkategorię PKWiU, ilość, masę brutto lub objętość towaru.

Dla wewnątrzspółnotowej dostawy towarów albo eksportu towarów w rozumieniu ustawy, o podatku od towarów i usług zgłoszenie dokonane przez podmiot wysyłający winno zawierać następujące dane:

- 1) planowaną datę rozpoczęcia przewozu;
- 2) dane podmiotu wysyłającego obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego podmiot ten jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 3) dane odbiorcy towaru obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby w przypadku wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów numer, za pomocą którego odbiorca towaru jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 4) dane adresowe miejsca załadunku towaru;
- 5) dane dotyczące towaru będącego przedmiotem przewozu, w szczególności rodzaj towaru, pozycję CN lub podkategorię PKWiU, ilość, masę brutto lub objętość towaru.

Takie zgłoszenie ma obowiązek uzupełnić przewoźnik przed rozpoczęciem przewozu towaru o:

- 1) dane przewoźnika obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego przewoźnik jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 2) numery rejestracyjne środka transportu;
- 3) datę faktycznego rozpoczęcia przewozu towaru;
- 4) planowaną datę zakończenia przewozu towaru;
- 5) numer zezwolenia, zaświadczenia lub licencji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, o ile są wymagane;
- 6) dane adresowe miejsca dostarczenia towaru albo miejsce zakończenia przewozu na terytorium kraju (dla dostawy wewnątrzwspólnotowej towarów);
- 7) numer dokumentu przewozowego towarzyszącego przewożonemu towarowi.

Podkreślenia wymaga, że w dostawie towarów podmiot odbierający uzupełnia zgłoszenie o informację o odbiorze towaru, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu dostarczenia towaru. Jak widać obowiązek ten nie ciąży na żadnym podmiocie, gdy przedmiotem jest dostawa wewnątrzwspólnotowa towarów i eksport.

Drugi z przypadków odnosi się do przewozu towaru z terytorium państwa członkowskiego (nabycia wewnątrzwspólnotowego towarów) albo z terytorium państwa trzeciego na terytorium kraju (import). Tu podmiot odbierający jest obowiązany przesłać do rejestru, przed rozpoczęciem przewozu na terytorium kraju, zgłoszenie, uzyskać numer referencyjny dla tego zgłoszenia i przekazać ten numer przewoźnikowi.

Podobnie jak poprzednio zgłoszenie winno zawierać następujące informacje:

- 1) dane podmiotu odbierającego obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego podmiot odbierający jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 2) dane nadawcy towarów obejmujące: imię i nazwisko, nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i w przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów w rozumieniu ustawy o podatku od towarów i usług numer, za pomocą którego nadawca towarów jest zidentyfikowany na potrzeby podatku od wartości dodanej;
- 3) dane adresowe miejsca dostarczenia towaru;
- 4) dane dotyczące towaru będącego przedmiotem przewozu, w szczególności rodzaj towaru, pozycję CN lub podkategorię PKWiU, ilość, masę brutto lub objętość towaru.

Tak wypełnione zgłoszenie przewoźnik jest obowiązany uzupełnić przed rozpoczęciem przewozu towaru na terytorium kraju o następujące informacje:

- 1) dane przewoźnika obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego jest on zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej;
- 2) numery rejestracyjne środka transportu;
- 3) miejsce i datę rozpoczęcia przewozu na terytorium kraju;
- 4) planowaną datę zakończenia przewozu towaru;

- 5) numer zezwolenia, zaświadczenia lub licencji w rozumieniu przepisów ustawy o transporcie drogowym, o ile są wymagane;
- 6) numer dokumentu przewozowego towarzyszącego przewożonemu towarowi.

Po zakończeniu przewozu podmiot odbierający ma obowiązek uzupełnić zgłoszenie o informację o odbiorze towaru, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu dostarczenia towaru.

Trzeci z przypadków dotyczy przewozu towarów przez terytorium Polski, np. z Francji do Estonii. W tej sytuacji wszystkie obowiązki leżą po stronie przewoźnika. Przewoźnik musi dokonać zgłoszenia w następujący sposób. Przewoźnik jest obowiązany przesłać do rejestru, przed rozpoczęciem przewozu towaru na terytorium kraju, zgłoszenie i uzyskać numer referencyjny dla tego zgłoszenia.

Przesyłając zgłoszenie przewoźnik musi podać następujące informacje:

- 1) dane przewoźnika obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby i numer identyfikacji podatkowej albo numer, za pomocą którego jest on zidentyfikowany na potrzeby podatku od towarów i usług albo podatku od wartości dodanej, jeżeli jest obowiązany go posiadać;
- 2) dane nadawcy towarów obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę i adres zamieszkania albo siedziby;
- 3) dane odbiorcy towarów obejmujące: imię i nazwisko albo nazwę i adres zamieszkania albo siedziby;
- 4) datę i miejsce rozpoczęcia przewozu towaru na terytorium kraju;
- 5) miejsce zakończenia przewozu towaru na terytorium kraju;
- 6) planowaną datę zakończenia przewozu towaru na terytorium kraju;
- 7) dane dotyczące towaru będącego przedmiotem przewozu, w szczególności rodzaj towaru, pozycję CN lub podkategorię PKWiU, ilość, masę brutto lub objętość towaru;
- 8) numer dokumentu przewozowego towarzyszącego przewożonemu towarowi;
- 9) numer zezwolenia, zaświadczenia lub licencji w rozumieniu przepisów ustawy o transporcie drogowym, o ile jest wymagane;
- 10) numery rejestracyjne środka transportu.

Istotnym jest by wszystkie podmioty obowiązane do przesyłania i uzupełniania zgłoszenia dopełniały obowiązek aktualizacji danych podanych w zgłoszeniu lub jego uzupełnieniu. Tak więc, każda zmiana stanu faktycznego w zakresie powyższych danych wymaga aktualizacji, np. data rozpoczęcia przewozu. Aktualizacja danych nie dotyczy zaś towaru będącego przedmiotem przewozu.

W przypadku gdy przewóz towaru nie zostanie rozpoczęty, odpowiednio podmiot wysyłający, podmiot odbierający albo przewoźnik dokonuje aktualizacji zgłoszenia, podając informację o odstąpieniu od przewozu towaru.

Przewoźnik jest obowiązany odmówić przyjęcia do przewozu towarów podlegających zgłoszeniu w przypadku nieotrzymania numeru referencyjnego, dokumentu zastępującego zgłoszenie i potwierdzenia przyjęcia dokumentu zastępującego zgłoszenie albo dokumentu wskazującego na przesunięcie międzymagazynowe.

Przesyłanie, uzupełnianie i aktualizacja zgłoszenia następuje za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych Skarbowo-Celnych.

Ostatni niewymieniony wcześniej z uczestników systemu monitorowania to **kierujący**.

Przewoźnik, który otrzymał numer referencyjny obowiązany jest go przekazać kierującemu przed rozpoczęciem przewozu towaru. To samo dotyczy dokumentu zastępującego zgłoszenie i potwierdzenia przyjęcia tego dokumentu albo dokumentu wskazującego na przesunięcie międzymagazynowe.

Dlatego też kierujący, w momencie rozpoczęcia przewozu towaru, jest obowiązany posiadać numer referencyjny, a w przypadku awarii systemu po stronie Krajowej Administracji Skarbowej dokument

zastępujący zgłoszenie i potwierdzenie przyjęcia tego dokumentu albo dokument przesunięcia międzymagazynowego.

W przypadku nieotrzymania przez kierującego numeru referencyjnego albo jednego z powyższych dokumentów, kierujący obowiązany jest odmówić rozpoczęcia przewozu towaru.

Z wejściem w życie przepisów ustawy wiążą się także kary. Na mocy art. 22 ust. 1 ustawy w przypadku:

1) niedokonania zgłoszenia przez przewoźnika,

2) stwierdzenia, że towar nie odpowiada co do rodzaju, ilości, masy lub objętości wskazanych przez przewoźnika w zgłoszeniu

– na przewoźnika nakładana będzie kara pieniężna w wysokości 20 000 zł.

Dodatkowo, gdy przewoźnik nie uzupełni zgłoszenia o dane, o których mowa w art. 5 ust. 4 i art. 6 ust. 3, także na przewoźnika nakładana będzie kara pieniężną w wysokości 5000 zł.

Nadto w przypadku gdy przewoźnik:

1) nie wykona obowiązku, o którym mowa w art. 8 ust. 1 (aktualizacja danych w zgłoszeniu),

2) zgłosi dane niezgodne ze stanem faktycznym, inne niż dotyczące towaru

na przewoźnika nakładana będzie kara pieniężna w wysokości 10 000 zł.

Istotnym elementem całego systemu będzie dysponowanie przez kierującego numerem referencyjnym, który winien on, jak już wskazano, otrzymać przed rozpoczęciem przewozu.

Z przewozem bez tego numeru wiąże się grzywna. Na mocy art. 32 ust. 1 w przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli rozpoczęcia przewozu towaru przez kierującego bez numeru referencyjnego, bez dokumentu zastępującego zgłoszenie i potwierdzenia przyjęcia dokumentu zastępującego zgłoszenie albo dokumentu przesunięcia międzymagazynowego, kierujący podlegać będzie karze grzywny w wysokości od 5000 do 7500 zł.

Ustawa przewiduje, że kary nie będą nakładane przez okres od jej wejścia w życie do 1 maja 2017 r., co ma pozwolić podmiotom uczestniczącym w przewozie towarów na zapoznanie się i wdrożenie nowych regulacji.